

İnce Memed'in Yazarı Yaşar Kemal Kimdir?

Yaşar Kemal, sorgunuzda da belirtildiği gibi **"İnce Memed"** kitabının yazarıdır.

Bu makaleyi Spotify'da sesli olarak dinlemek için podcast'ine bu linkten ulaşabilirsiniz.

Yaşar Kemal hakkında aşağıdaki detayları sunulmaktadır:

- Kendisi **ünlü bir gazeteci, romancı ve hikâyecidir.**
- **Türkiye Dil Kurumu (TDK) dernek dönemi üyesiydi** (1238 No'lu üye).
- Yazarlığının ilk yıllarında **Kemal Sadık Göğceli, Alageyik** ve **Yusuf Karataylı** imzalarını kullandığı görülmüştür.
- **Osmaniye ve Adana'nın tanınmış âşıklarından bağlama çalmayı öğrenmiş ve "Âşık Kemal" olarak tanınmaya başlamıştır.**
- Yöresinden **halk edebiyatı ürünleri derlemeye çalışmıştır.** Bazı halk kültürü derlemeleri yayınlanmıştır (Ağıtlar (1943), Gökyüzü Mavi Kaldı (1978), Yayınlanmamış 10 Ağıt (1985), Sarı Defterdekiler/Folklor Derlemeleri (1997)).
- İlkokulda şiir yazmaya başlamış ve ilk yayımlanan şiiri "Seyhan" 1 Aralık 1939'da Görüşler dergisinde çıkmıştır (bu tarihte 16 yaşındaydı).
- Askerliğini yaptığı Kayseri'de ilk hikâyesi **"Pis Hikâye"**yi yazmıştır (1946).
- **Çukurova'nın ünlü yazarı Orhan Kemal'le tanışmış** ve ondan teknik olarak yararlanmıştır. Şiir yazmayı azaltıp hikâyeye yönelmiştir.
- **Kadirli'de bir süre su bekçiliği ve arzuhâlcilik (dilekçe yazarlığı) yapmıştır** (1946-1950). Bahsedilen arzuhalci (dilekçe yazan) karakterler (Siyasetçi Ahmet, Deli Fahri) bu mesleğin romandaki yansıması olabilir. Romanın bir sahnesinde kadın Fahri Efendiye dilekçe yazdırmaktadır.
- Bir basın suçu nedeniyle **Kozan Cezaevi'nde bir süre tutuklu kalmıştır.**
- 1951'de tekrar İstanbul'a giderek **Cumhuriyet gazetesinde Yaşar Kemal imzasıyla fıkra ve röportaj yazarlığı yapmıştır** (1951-1963).
- **Yazarlık hayatının dönüm noktası**, 1951'de İstanbul'a gidip Cumhuriyet'te yazmaya başlamasıdır.
- **Cumhuriyet'te tefrika edilen (1953-1954) "İnce Memed" romanı ona edebiyat dünyasının kapısını açmıştır.**
- **"İnce Memed" elliye yakın dile çevrilmiştir.** Diğer romanlarıyla birlikte yurt içinde ve dışında büyük üne kavuşmuştur.
- 1963'te gazeteciliği bırakıp **roman yazmaya ağırlık vermiştir.**
- Ant dergisinin kurucuları arasında yer almıştır (1967).
- Türkiye Yazarlar Sendikası'nın kuruluşunda aktif rol oynamış ve sendikanın **ilk genel başkanlığını yapmıştır** (1974-75).
- **Geçimini kitaplarının geliriyle sağlayan nadir yazarlardan biri olmuştur.**
- **Defalarca Nobel Edebiyat Ödülü'ne aday gösterilmiştir.**
- Üçleme ve ırmak roman türünde eserler vermiştir.
- Bazı hikâye ve romanları tiyatroya, sinemaya uyarlanmış ve hatta operaya konu olmuştur. **"İnce Memed" in sinemaya uyarlandığını** belirtilmektedir.

- Yaşar Kemal'in hayatı, hikâye ve romancılığı üzerine üniversitelerde çok sayıda çalışma (yüksek lisans ve doktora), kitap ve makale yayımlanmıştır.
- Yaşar Kemal, **28 Şubat 2015 Cumartesi günü İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde vefat etmiştir.**
- Cenazesi 2 Mart 2015 Pazartesi günü Teşvikiye Camisi'nde kılınan namazların ardından **Zincirlikuyu Mezarlığı'nda eşi Thilda'nın mezarının yanında toprağa verilmiştir.** Aynı gün Lütü Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda bir veda toplantısı düzenlenmiştir.

Bu makaleyi Youtube'da görüntülü olarak izlemek için videosuna bu linkten ulaşabilirsiniz.

Romanın ilk kısımları, Yaşar Kemal'in eserlerinde sıkça yer bulan **Toros dağları** ve **Çukurova** coğrafyasının tasviriyle başlamaktadır. kendisini de **Çukurova'nın ünlü yazarı** olarak nitelemektedir.

Özetle, Yaşar Kemal sadece "İnce Memed" in yazarı olmakla kalmayıp, gazeteci, halk kültürü derlemecisi, şair ve toplumsal konularda aktif rol almış, eserleri uluslararası alanda tanınmış önemli bir Türk edebiyatçısıdır.

İnce Memed

"İnce Memed", Yaşar Kemal'in kaleminden çıkan ve hikayenin büyük bir kısmının Toros dağlarının eteklerinde, Akdeniz'den başlayıp doruklara doğru yükselen, Çukurova'nın tuz kokan, killi toprakları ve büklerinde geçtiği bir eserdir.

Kitabın merkezinde, zorlu hayat koşulları içinde büyüyen genç bir adam olan İnce Memed yer alır. Başlangıçta pamuk çekmek gibi işlerde çalışan ve Süleyman gibi karakterlerle ilişkisi olan Memed, zamanla hayatındaki olaylar nedeniyle bir dönüşüm geçirir. İnce Memed'in başlarda türkü söyleyen, cin gibi neşeli bir oğlanken son günlerde efkarlandığı, ağzını bıçak açmadığı belirtilir.

Hikayenin önemli bir bölümü, İnce Memed'in Hatçe ile olan aşkı ve bu aşkın Abdi Ağa ile yaşadığı çatışmaya yol açması etrafında döner. **Abdi Ağa**, hikayenin temel antagonisti olarak karşımıza çıkar. Abdi Ağa, köyde "çıt" dese duyan, olup biteni bilen, kendisinden korkulması gerektiğini söyleyen, adamın ocağına incir diken zalim bir karakterdir. Memed, köpek gibi kapısında büyüdüğünü söyleyen Abdi Ağa'ya nankörlük ve yeğeninin nişanlısına göz dikmekle suçlanır. Abdi Ağa'nın öfkesiyle Memed'i tekmelemesi gibi sahneler, karakterin şiddetini gösterir.

Memed ve Hatçe, Abdi Ağa'nın zulmünden kaçmaya karar verir. Kaçışları sırasında yağmur ve şimşek gibi doğa olaylarıyla mücadele ederler. Ateş yakmaya çalışırlar ancak kibritleri ıslanmıştır. Peşlerine düşenler vardır. Memed, Hatçe'yi kimseye teslim etmeyeceğini söyler. Bir noktada teslim olmayı düşünür.

Hikaye ilerledikçe, İnce Memed eşkıyalık yoluna girer. Deli Durdu'nun çetesine katıldığı belirtilir. İnce Memed adı dilden dile dolaşmaya başlar. Köy yakan, ocaklar söndüren İnce Memed olarak ünlenir. Abdi Ağa'dan ve köylülerinden intikam almak için geldiğini söyler. Aktozlu köyünün yanması, İnce Memed'le ilişkilendirilen ve onun ününü artıran önemli bir olaydır. Köylüler, yanan köydeki çocuklar için üzülürken, Abdi Ağa ise bu olaydan sonra Memed'den korktuğunu ifade eder. Memed'in dev gibi olduğu, kurşun işlemediği gibi efsanevi anlatımlar ortaya çıkar.

Memed'in eşkıyalık döneminde farklı karakterlerle etkileşimleri anlatılır. Kerimoğlu, misafirperver ve yardımsever biri olarak öne çıkar. Memed ve Cabbar'a yaralı oldukları için temiz çamaşır, yakı ve merhem verir. Deli Durdu ise aynı Kerimoğlu'nu soyup tekmeleyerek onun evini basar, zulmün her yerde var olduğunu gösterir. Memed, bu zulmü görünce içi parçalanır ve Deli Durdu'yu öldürmeyi dilediğini söyler. Recep Çavuş gibi eşkıya arkadaşları da vardır. Özellikle Recep Çavuş'un ölürken bile onlara iyilik yapmak istediği, hem herkesi sevip hem de düşman olduğu tuhaf bir adam olduğu Memed tarafından düşünülür.

Hatçe'nin hapse girmesi ve burada İraz Hatun ile kalması anlatılır. Hatçe hapiste Memed'den haber bekler, ölse bile umursamayacağını, ondan bir haber gelsin istediğini söyler. Memed'in eşkıya olduğu haberi Hatçe'yi sevindirir. Hapishane Hatçe için cennete döner. İnce Memed'e kurşun işlemediği gibi hikayeler Hatçe'yi mutlu eder. Hapishanede Mustafa Ağa gibi af haberinden bahseden karakterler de vardır. Memed, Hatçe'yi ve İraz'ı dağda bir mağarada ziyaret eder. Hatçe, dağda başlarına gelenlerden dolayı düş içinde gibi hissettiğini, kendi benliğine ve Memed'in Memed olduğuna inanmadığını söyler.

Memed ve Hatçe'nin trajik sonuna da değinir. Bir çatışma sırasında Hatçe yaralanır ve ölür. Ortada bir bebek (Hatçe'nin ve muhtemelen Memed'in oğlu) kalır. Hatçe ölmeden önce oğlunun adını Memed koymalarını ister. Hatçe'nin ölümü Memed'i derinden sarsar, başını eğip ağlar ve çocuğu kucağına alıp ninni söyler.

İnce Memed'in takibi Candarmalar tarafından sürdürülür. Yüzbaşı Faruk ve Asım Çavuş gibi takipçileri vardır. Asım Çavuş'un Memed'i mağarada bulduğunda, Hatçe'nin ölen bebeği gösterilince onu teslim almaktan vazgeçmesi ve hatta fişek vererek gitmesini söylemesi dikkat çekicidir. Bu olay, Asım Çavuş'un insaniyetini ve Memed'in içinde bulunduğu trajik durumu vurgular. Ancak Abdi Ağa, Memed'in Asım Çavuş'un elinden kaçtığı haberini alınca sinirlenir ve kaymakam, telgrafçı gibi herkesin İnce Memed ile birlik olduğunu söyleyerek İsmet Paşa'ya şikayet mektubu yazar.

Köylülerin İnce Memed'e bakışı önemlidir. Başlangıçta ondan çekinebilirler. Ancak zamanla, özellikle Abdi Ağa'nın zulmüne karşı duruşu nedeniyle, onu kendi yiğitleri, şahinleri olarak görmeye başlarlar. Toprak meselesi, köylülerin önemli bir sorunudur. İnce Memed, köylülerin tarlalarını hak ettiklerini, aç kalmayacaklarını, it gibi yalvarmayacaklarını, ineklerini satmayacaklarını, zulüm görmeyeceklerini, herkesin kendi başına buyruk olacağını ilan eder. Çakırdikenliğini yakarak tarlayı sürme fikri, köylüler tarafından kabul görür ve uygulanır. Köylüler, Abdi Ağa'nın belini büküğü için İnce Memed'e minnettardır. Af çıkacağı haberi üzerine, Vayvay köyü köylüleri Memed için köyün en verimli tarlalarından

yüz dönüm satın alır ve ev yapmaya başlarlar. Onlar için İnce Memed, tarlaları ve canları demektir. Ancak Memed'in teslim olmayı düşündüğü bir anda Hürü gibi bazı köylüler onu "avrat yürekli" diyerek eleştirir, Abdi'nin tekrar başlarına gelmesinden korkarlar. Koca Osman ise Memed'e sarılır ve onu şahini olarak niteler.

Kitapta mekan betimlemeleri de dikkat çeker. Çukurova'nın düzlükleri, bükleri, çalılıkları, dağları, kayalıkları, ormanları, değirmenleri, köyleri, çarşıları ve hatta hapishane detaylı bir şekilde tasvir edilir. Koku betimlemeleri (deniz, tuz, sabun, tuz, kumaş, küf, zahire kokusu), ses betimlemeleri (serçe cıvıltıları, köpek havlamaları, kurşun sesleri, çatırdayan ateş, ayak sesleri), ve görsel betimlemeler (cilalanmış gibi düz topraklar, sık çalılar, kar, alevler, yıldızlar) atmosferi güçlendirir. Doğa, karakterlerin mücadelesine eşlik eder, bazen bir sığınak (orman, mağara) bazen de zorlu bir engel (yağmur, tipiye karışan izler) olur.

Özetle, sağlanan "İnce Memed" in, Çukurova'nın doğal ve sosyal gerçekliği içinde geçen, Abdi Ağa'nın zulmüne karşı İnce Memed'in isyanını, eşkıyalığa yönelişini, aşkını, kayıplarını ve köylüler üzerindeki etkisini anlatan, destansı öğeler barındıran bir eser olduğunu göstermektedir. Kitap, karakterlerin iç dünyalarına, korkularına, umutlarına ve hayal kırıklıklarına da değinirken, halkın zalim ağaya karşı direnişini ve Memed'i kendi kahramanları olarak benimsemesini güçlü bir şekilde yansıtır.

İnce Memed Kitabının Önemli Bölümleri

Yaşar Kemal'in "İnce Memed" adlı eserindeki ana karakter olan İnce Memed hakkında çeşitli detaylar sunulmaktadır. İnce Memed hakkında söylenenleri aşağıdaki gibi tartışabiliriz:

Başlangıç Durumu ve Kişiliği

- İnce Memed, hikayenin başında genç bir adamdır. Süleyman'ın onun için diktiği ıslak, mor tüylü tosun derisinden yapılmış çarığı giyerken büyük bir sevinç duyar. Çarık bağlamaya alışkın elleri vardır.
- Ailesiyle yemek yerken kimse ağzını açmaz, sessizlik içinde yemek yenir; bu durum Memed'in de içinde bulunduğu bir atmosferi yansıtır.
- Pancar Hösük onu "Memedim" diyerek arar, herkesin onu ölmüş bildiğini söyler. Hösük'ün kendisini çağırmasıyla donmuş gibi duran Memed kımıldar ve keçileri ekinden kovalar.
- Harman yerinde sabahtan beri sap atan Memed, kapkara olmuş, tanınmaz haldedir, sadece dişleri parlamaktadır. Yorgun ve sıcaktan dili damağı kurumuş haldedir. Annesinin azık ve su getirmesini bekler.
- Memed'in fiziksel olarak kısa, küt, meşe gibi sağlam, her yanı sert ve keskin biri olduğunu betimler. Gün yanığı esmeri yüzü avurdu avurduna geçmiştir. Ancak çocuk dudakları gibi pembe, ince kıvrılan dudakları vardır ve kenarlarında her zaman bir gülümseme durur gibidir.
- Bir keresinde, çarıklarını giydikten sonra Hatçe'ye görünmeyi aklından geçirir ve onun evine doğru yürür. Hatçe'nin onu görmesiyle büyük, ısıltılı gözleri gülümser. Ayağında

Hatçe'nin yaptığı çorabı görünce sevinir.

- Kasabayı Mustafa'yla ilk ziyaretlerinde, dut ağaçlarının altında otururken serçelerin sesini dinlerler. Çarşıda ilerlerken burunlarına acı sabun, tuz, yeni kumaş, küf ve zahire kokusu gelir. Kendilerine "Ağalar" denince utanırlar. Handa kalmayı soracaklarken utanıp oradan ayrılırlar. Dağ insanı kılığındaki bir adamı görünce peşinden koşar.
- Annesine kasabayı güzel anlattığı halde, önemli bir şeyi (sorununu) söylemekte zorlanır, yutkunur. Annesi onun halini anlar, o an Memed hareket edemez haldedir.
- Abdi Ağa'nın "köpek gibi kapısında büyüdü" suçlaması ve yeğeninin nişanlısına göz diktiği iddiası karşısında susar. Abdi Ağa'nın öfkesi arttıkça o sustukça Ağa daha da kızar. Abdi Ağa onu tekmelemeye başladığında, onu öldürmemek için kendini zor tutar, hırsından avurt etlerini ısırır, ağzı kan içinde kalır. Kafasında sapsarı bir ışık şavkladığı an, Abdi Ağa'nın onu tekmelemesidir.
- Hatçe ile kaçarken nefes bile alamazlar. Bohçasını Hatçe'den alır. Şiddetli yağmur ve şimşek altında ormana girerler. Ateş yakmaya çalışırlar ama ıslak kibritleri işe yaramaz. Çıra yakmak için hançerini kullanır ama yalım olmaz. Hatçe'ye kuru bez sorar, onun titremesini istemez. Hatçe utansa da Memed'in ısrarıyla iç çamaşırlarını çıkarır.

Eşkıyalık Dönüşümü ve Eylemleri

- Memed'in Abdi Ağa'yı yaraladıktan sonra Deli Durdu'nun çetesine karıştığı görülür. Bu olaydan sonra İnce Memed adının dilden dile dolaştığı, "köy yakan, ocaklar söndüren İnce Memed" olarak ünlendiği söylenir. Aktozlu köyünün yanmasıyla dillere destan olur.
- Aktozlu köylüleri onu "dev gibi bir adam", "koca çam kütüğünü ateşleyip elinde evden eve yakarak dolaşan", "yel gibi köyde dolanan", "gözlerinden ışık saçan", boyu uzayıp kısalan, **kurşun işlemeyen** biri olarak anlatır.
- Eşkıyalık sürecinde Deli Durdu gibi karakterlerle etkileşime girer. Deli Durdu'nun Kerimoğlu'nu donuna kadar soyup tekmelemesine şahit olur ve Deli Durdu'yu öldürmeyi diler, içi parçalanır. Deli Durdu'nun hareketlerini "çok it adam" olarak niteler. Recep Çavuş'un Deli Durdu için "yaptıkları yanına kalıyor", "ne yürekli adam", "her dakika ölümü bekleyen bir hali var" yorumlarına katılır, bu halin kendisini korkuttuğunu söyler.
- Çarpışmalar sırasında siperlenecek iyi bir yer bulmayı teklif eder. Kendini yere atar, diğerleri de yatar, kurşunlar vızıldayarak yanlarına düşer.
- Yaralı olan Recep Çavuş'u taşırken kurşun yağmuruna tutulurlar. Recep Çavuş ona "Ya ölüm ya teslim" dediğinde hayret ve korkuyla sorar. Çavuş bilmezse kendisinin ne bileceğini söyler.
- Kerimoğlu'nun misafirperverliği karşısında şaşırır, çamaşırlarını çıkarıp yıkatır. Kerimoğlu'nun eşkıyaya benzemediğini söyler. Çamaşırları hediye edince geri dönüp iade etmeye çalışır ama Kerimoğlu kabul etmez.
- Aldıkları ganimetler arasında "don" (iç çamaşırı) olmasından rahatsızlık duyar, neden aldıklarını anlamaz. Bu yabancı elbiselerle içinde bir küçülme, eziklik hisseder, boğulur gibi olur.

- Anasının ölümü ve Hatçe'nin hapiste oluşunun onu çok etkilediğini, bunaldığını, boğulacak gibi olduğunu, yüreğinin ateş aldığını, bazen kendisinden ve her şeyden ürktüğünü ancak kimseye belli etmediğini aktarır.
- Kasabada Abdi Ağa'yı öldürdüğünü ima eden olay (İlhanın sönməsi) yer alır. Abdi Ağa'yı vurduktan sonra ata binip hızla Toros'a kaçar.

Hatçe ile İlişkisi ve Trajik Son

- Memed, Hatçe ile kaçarken el ele tutuşmuşlardır, nefesleri bir yalın rüzgarı gibidir. Hatçe onsuz yaşayamayacağını söyler, iki gün gitse dünyanın başına dar geldiğini ifade eder.
- Hatçe'nin hapishaneye götürülmesiyle ilgili olaylar anlatılır. Candarmalar tarafından alınırken ürperir, önünde dev gibi bir hükümet ve candarmalar görür. Hapishanenin pis ve karanlık olduğunu deneyimler.
- Hatçe hapishanedeyken İnce Memed'in eşkıya olduğu haberini duyunca yüzü ışıır. Memed'in Deli Durdu çetesine karıştığını, önlerine geleni öldürüp soyduğunu öğrenir. Memed'in tarlaları dağıttığı ve çakırdikenliği yaktığı haberlerini abartılı bir şekilde Abdi Ağa'nın getirdiği hikayelerle öğrenir. Bu haberler onu sevindirir, hapishane onun için cennete döner. Memed'in minare gibi büyüyüp kalınlaştığına dair uydurma hikayelerle mutlu olur.
- Memed, Hatçe'yi ve İraz'ı dağda bir mağarada ziyaret eder. Hatçe duvar gibi kayayı tırmanmaktan korkar ama Memed elinden tutar ve "Sen duvardan değil, benden tutarsın" der. Hatçe mağarada Memed'den haber bekler, ondan bir haber gelsin de ölse bile umursamayacağını söyler. Memed'in kurşun işlemediği hikayelerine inanır.
- Çarpışma sırasında Hatçe'nin "Yandım" diye bağırdığı ve Memed'in onu vurulmuş gördüğü anlatılır. Memed'in tüfeğini bırakıp başını eğerek ağladığı ve Hatçe'nin Alayar'ın kırmızı toprağına kanının karıştığı belirtilir.
- Kan içindeki bebeğı (Hatçe'nin ve muhtemelen kendisinin oğlu) görünce elleri titrer, tüfeğı düşer. İraz çocuğı silip tuzlar ve "Oğlan" der, Memed'in yüzünde zehir gibi acı bir gülümseme dolaşır. Hatçe ölmeden oğlunun adını "İnce Memed" koymalarını istemiştir.
- Hatçe öldükten sonra Memed çocuğı kucağına alır, bağına basar ve ninni söylemeye başlar. Ölüyü gözlerine dikmiş, taş gibi kıpırtısız kalır.

Köylülerle İlişkisi

- İlk başta köylüler Memed'i görünce şaşkın ve korkak davranırlar. Kendi köylüleri olmasa bir yabancı görseler başına toplanacakken, bu köy farklıdır ve kimse ona nereden gelip nereye gittiğini sormaz. Bu durum Memed'in zoruna gider.
- Ancak zamanla, özellikle Abdi Ağa'ya karşı duruşu ve Aktozlu köyünün yanması gibi olaylarla birlikte ünü yayılır ve köylüler arasında efsaneleşir. Dağ köylerinde İnce Memed'in adını duymayan ve ona sevgi bağlamayan insan kalmaz. Yerini bilseler bile kimse haber vermez.
- Memed, köylülere Abdi Ağa'ya ürünlerinin üçte ikisini vermeyeceklerini, aç kalmayacaklarını, it gibi yalvarmayacaklarını, ineklerini satmayacaklarını, zulüm

görmeyeceklerini söyler. Herkesin istediği yere gideceğini, evine misafir alacağını, kendi başına buyruk olacağını ilan eder. Köylüler bu sözlere “Dileğin baş üstüne İnce Memedimiz” diye karşılık verir.

- Çakırdikenliğini yakıp tarlayı sürme fikrini köylülere söyler. Köylüler bu fikri kabul eder ve onunla birlikte çakırdikenliği yakmaya giderler. Yanan çakırdikenliğin kapkara küllerle örtülü toprağı Memed’i etkiler.
- Hürü Ana gibi köylüler, Memed’e dua etmeleri gerektiğini söyler, o olmasa Abdi Ağa’nın tepelerinde karakuşak gibi döneceğini belirtir. Köylüler, Abdi Ağa’ya ürün vermeyerek İnce Memed’e minnettar olduklarını gösterirler.
- Af çıkacağı söylentileri üzerine, Vayvay köyü köylüleri İnce Memed için köyün en verimli tarlalarından yüz dönüm satın alırlar, ev yapmaya başlarlar ve yüz dönümlük tarlaya buğday ekerler. Onlar için İnce Memed tarlaları ve canları demektir.
- Ancak bazı köylüler (Hürü) onun teslim olmayı düşünmesine “avrat yürekli” diyerek tepki gösterir, Abdi Ağa’nın tekrar başlarına gelmesinden korkarlar. Koca Osman ise onu “şahinim” diyerek bağrına basar.
- Abdi Ağa’yı öldürüp köye döndüğünde köylüler onu şaşkınlık ve korkuyla izler. Çocuklar arkasından sessizce yürür. Hürü Ana onu karşılar.

Takip ve Kaçış

- Memed ve Hatçe, kaçtıkları sırada Topal Ali gibi Abdi Ağa’nın adamları tarafından takip edilir. Topal Ali izleri kayadan sürer, sarı çiçeğin üstündeki çarık izini fark eder. Topal Ali, Memed’in kaçtığını görünce kedere gömülür ve bu işi (takipçiliği) yapmayacağını söyler.
- Candarmalar da Memed’i takip eder. Dağ köyleri ve kasabada aranır. Dağ köylüklerinin üzerinden Memed yüzünden bir işkence silindiri geçer, candarmalar köylüleri döver. Candarmalar onu sarar. Kara İbrahim’in de onu takip ettiği haberi gelir.
- Candarma kumandanı Yüzbaşı Faruk, tek bir adamın (Memed’in) elinden kaçmasına deli olur.
- Son çarpışmada Asım Çavuş onu mağarada bulur. Memed teslim olmayı reddeder, ölümüne savaşağını söyler. Asım Çavuş, Memed’in elinde bu kadar kurşun olmasına şaşırır. Asım Çavuş, Memed’in elini uzatır, “Geçmiş olsun İnce Memed” der. Ancak Iraz’ın ölen bebeği göstermesi üzerine Asım Çavuş’un gülümsemesi donar, kelepçeyi bırakır, Memed’e kurşun verip gitmesini söyler.
- Bu olay, Abdi Ağa’nın sinirlenmesine ve Kaymakama, hatta İsmet Paşa’ya telgraf yazmasına neden olur. Abdi Ağa, Kaymakam ve telgrafçının Memed ile birlik olduğunu iddia eder.

Genel olarak, İnce Memed’i Abdi Ağa’nın zulmüne karşı duran, zorlu hayat koşullarında dönüşen, aşkı uğruna her şeyi göze alan, eşkıyalığa mecbur kalan ancak köylüler tarafından bir kahraman olarak benimsenen, trajik kayıplar yaşayan, ancak mücadelesinden vazgeçmeyen destansı bir figür olarak tasvir edilmektedir. Karakterinin içsel çatışmaları, korkuları ve kararlılığı da vurgulanır.

İnce Memed Kitabında Karakterler ve Roller

“İnce Memed” romanında birçok karakter ve bu karakterlere dair çeşitli özellikler, roller ve ilişkiler bulunmaktadır. İşte başlıca karakterler ve onların betimlemeleri:

- **İnce Memed:** Romanın başkahramanıdır. Başlangıçta utangaç, kendi kendine konuşan, annesi tarafından aranan, çobanlık yapan bir gençtir. Süleyman emmi tarafından “evin oğlu” gibi sevilir. Köydeki en iyi avcılardan biridir. Şiir yazmayı bırakıp hikâyeye yönelmiştir. İlk başta korkak hissetse de, zamanla cesurlaşmış, karar vermiş, özgürlüğün tadını çıkarmış ve yaptıklarından pişmanlık duymayan biri haline gelmiştir. Fiziksel olarak başta sert, keskin, toprağa sağlam yapışmış meşelere benzetilir ama çocuk dudakları gibi pembe, ince ve kenarlarında hep gülümseme duran dudakları vardır. Sonraları yüzü daha sertleşmiş, her an kavgaya hazır, atılgan bir hale gelmiş, daha da yanmış, kararmış, kavrulmuş ve boyu daha uzun görünmüştür. Gözleri çukura kaçmış, alnı kırış kırış olmuş, bir kaya parçası gibi durmaktadır. Gözlerinde inatçı bir pırıltı vardır. Bu iğne ucu gibi parıltı geldiğinde yüzü değişir, yüz etleri gerilir, avına atılmaya hazırlanmış bir kaplana benzer. Anasının ölümü ve Hatçe’nin mahpusluğu ona çok koymuş, bunalmış, boğulacak gibi olmuş, yüreği ateş almıştır. Bazen kendisinden, insanlardan, arkadaşlarından ve her şeyden ürker ama içinden geçen hiçbir şeyi belli etmez. Çok yorgun hissettiği anlar olur. Kendisini bir düşünceye kaptırır, kurtaramaz. Kasabaya attan inmeden gidemeyecek kadar tehlikede olduğunu kabul eder. Hatçe’ye olan aşkı onu ölüme sürükleyecek riskler almaya iter. Abdi Ağa’nın yeğeninin nişanlısı Hatçe’ye göz dikmekle suçlanır. Abdi Ağa’nın tehditlerine ve tekmelerine karşı kendini zor tutmuş, onu öldürmemek için dişini sıkıktan ağzı kan içinde kalmıştır. Köyünden uzaklaşmak ikinci kez çıktığında yanında sevdiği (Hatçe) yoktur ve umutsuzluk içindedir. Jandarmalardan ürperir. Hapishaneye atılan Hatçe yüzünden fukara olduğunu düşünür. Veli’yi vurduğu iddia edilir ama bu iddia Hatçe için geçerlidir, Memed’in doğrudan bu olayla ilişkisi netleşmez. Durdu ve Cabbar ile birlikte insanları soyup çıplak bırakmışlardır; Memed bu durumdan rahatsızlık duyar ve donlarını neden aldıklarını sorgular. Aksöğüt köylülerinin zulüm nedeniyle kendilerini “havada yiyeceğini” Cabbar’dan öğrenir. Çatışmalarda kurşunları ölçülü kullanır. Asım Çavuş’a doğrudan ateş etmekten kaçınır. Yaralanmıştır. Recep Çavuş’u sırtında taşımaya çalışır. Kerimoğlu’nun evinde sığınır. Hatçe ve Iraz için çorap parasını karşılar ve onlara haber/para gönderir. Değirmenci İsmail emmi onu “yaman, çelik gibi bir oğlan” olarak tanımlar ve dağların en namlı eşkıyası olacağını söyler. Abdi Ağa’nın yaralandığını öğrenir. Hatçe’nin asılacağını duymak onu çok etkiler, yüzü değişir ve Abdi Ağa’ya saldırmaya karar verir. Abdi Ağa’nın evinde korkunçlaşmış, dev gibi gözükür. Anavarza yakınlarında köylülerin kendilerini aradığını fark eder. Köylüler ve çobanlar ona haber ulaştırır. Hatçe ve Iraz’ı mağarada saklar. Geyik avlayarak yiyeceklerini sağlar. Iraz ve Hatçe’ye nişan talimi yaptırır. Hatçe doğum yaparken siperde tek elle savaşımaya devam eder. Çocuğunu kan içinde görünce elleri titrer, tüfeği düşürür. Kerimoğlu ve Vayvay köyü tarafından desteklenir. Yüzbaşı Faruk tarafından sürekli takip edilir. Köylüler tarafından sevilir ve korunur. Koca Osman tarafından “şahin” diye çağrılır ve desteklenir. Vayvay köyü tarafından

davullarla karşılanmak istenir. Değirmenoluk köyüne gündüz vakti ilk kez girer, köylüler hem şaşkın hem korkuyla bakar. Hürü Ana (Anası) tarafından “avrat yürekli” diye eleştirilir. Köylüler onu at üstünde dimdik, kaya gibi görür ve etrafında halka olurlar, bir hareket veya söz beklerler.

- **Hatçe:** İnce Memed’in sevdiği kızdır. Abdi Ağa’nın yeğeninin nişanlısıdır, bu da Memed ile arasında bir çatışma kaynağı yaratır. Köyden kaçtığında korkmuş ve umutsuzluk içindedir. Jandarma dairesinin bodrumunda su dolu, pis kokan bir hücrede tutulur. Veli’yi öldürmekle suçlanır. Yaşlı yargıç onun masum olduğunu hemen anlar. İraz ile birlikte cezaevinde/nezarethanede kalır. Mahpusluk ona çok koymuştur. İçeri düştüğünde yüzü perişan, kapkara kesilmiş, gözlerinin akı kandan görünmez haldedir, çenesi kurumuş, dudakları kansız, susuzluktan yarılmış gibidir; ancak sütbeyaz başörtüsü lekesizdir. Çocuk dudakları gibi pembe, incecik kıvrılan dudakları vardır. Memed’i gördüğünde kocaman ısıtılı gözleri gülümser. Memed’siz yaşayamayacağını söyler. Memed’le kaçarken korktuğunu söyler. Bohçasında Memed’in ilk hediyesi olan kırmızı benekli mendili saklar. Memed’e karşı dayanılmaz bir arzu duyar. Mağarada İraz ile birlikte çorap örür ve ekmek pişirir. Silahları sevmez, nefret eder, tüfeklere bakınca kusacağı gelir, nişancılıkta beceremez. Memed’le birlikte mağarada saklanırken gebe kalmıştır. Çatışma sırasında sancılanmış ve bir erkek bebek dünyaya getirmiştir. Doğum sırasında kağıt gibi sararmış ve ölü gibi yatmıştır. Affı duydu duyulmaz gözüne uyku girmemiştir. Memed’i beklerken heyecanlıdır.
- **Abdi Ağa:** Değirmenoluk köyünün en büyük evinde oturan, köyün ağasıdır. Zorba, zalim bir karakterdir. Hatçe’ye göz diken yeğeninin nişanlısına sahip çıkar. Memed’e hakaret eder (“ekmeksiz oğlu ekmeksiz”, “nankör”) ve onu tekmeler. Memed’in anasına işkence edeceğinden korkulur. Topal Ali’yi köyden kovmuştur çünkü yalan yere şahitlik etmemiştir. Yaralanmıştır. Yalancı şahitleri toplayıp olayı örtbas etmeye çalışır. Memed onun yanına varmaya karar verir. Evine saldırıldığında kadınlar ve çocuklar korku içindedir. Memed kaçınca arkasından bağırmaya devam eder. Kasabaya yerleşmiştir. Memed hakkında akla hayale gelmez hikâyeler uydurur. Kasabada çökmüş, zayıflamış, avurdu avurduna geçmiştir. Kahvede bile İnce Memed lafı edilmesinden ifrit olur. Jandarmalar yaralı getirilince etekleri tutuşmuş, paniklemiştir. Ali Safa Bey tarafından çağrılır. Köylülere kızıdır çünkü İnce Memed’e güvendikleri için ona mahsul vermemiştir.
- **Döne (Hürü Ana):** Hatçe’nin annesidir. kitapta “Ana” olarak da geçer. Bu yıl ekinlerinin olmadığını Cennet ile konuşur. Kasabaya gidip Hatçe’yi ziyaret eder ve Memed hakkında abartılı haberler getirir. Jandarmalar tarafından sağ kaburgaları incinmiştir, nefes alırken acı çeker. Memed köye girdiğinde onu karşılar. Memed’i “avrat yürekli” olmakla suçlar ve teslim olmaması, Abdi Ağa’yı tekrar başlarına getirmemesi konusunda kışkırtır. Güzel Döndü olarak da anılır, kemiklerinin mezarda sızlayacağını söyler. Memed’den bir söz veya hareket bekler, yüzü sapsarı kesilmiştir.
- **Topal Ali:** Memed ve Hatçe’nin izini sürmüş, ancak yalan yere şahitlik etmeyi reddettiği için Abdi Ağa tarafından köyden kovulmuştur. Çoluğunu çocuğunu alıp başka yere gitmiştir. Recep Çavuş onu akıllı bir adam olarak tanımlar ve eşkiya olmadığını, Memed’e çok yardım edebileceğini söyler. Memed’e sadıktır, onu korumak için kasabaya atla gelir ve hapishane kapısında bekler. Memed’i atsız kasabaya indiği için azarlar. Kerimoğlu’ndan gelen yardımları (un, yağ, tuz) dağdaki mağaraya taşır ve

Memed'e ulaştırır. Hatçe doğum yaparken Iraz, Topal'ın dayanamayıp izlerini sürdüğünü ve onu öldürmesi gerektiğini söyler. Memed'i Abdi Ağa'nın gazabından korumak için kritik bir rol oynar.

- **Cabbar:** Memed'in arkadaşlarından/grubundan biridir. Recep Çavuş onu sağlam, babayiğit bir çocuk olarak tanımlar ve bir orduya baş gelebileceğini söyler. Recep Çavuş vurulduğunda ateşi üzerine çekerek onu kurtarmıştır. Durdu ve Memed ile birlikte insanları soymuştur. Soydukları elbiseleri köylü fukaralarına dağıtmaları gerektiğini düşünerek daha pragmatik bir yaklaşım sergiler. Recep Çavuş ile arasında sert bir konuşma geçer. Memed'in gözlerindeki parıltıyı fark eder. Recep Çavuş'u sırtına alıp taşır. Recep Çavuş'u Memed ile birlikte gömer. Memed'in durgunluğuna şaşırır ama konuşmak ister. İnsanoğlunun çiğ süt emdiğini, yani kusurlu olduğunu söyler. Af haberini Memed'e ulaştırır ve teslim olmaya karar verir.
- **Durdu (Deli Durdu):** Memed'in arkadaşlarından/grubundan biridir. Yüzü genç olmasına rağmen kırışık, büyük ağzı, ince dudakları, sağ yanağında yanık izi, sivri ama güçlü çenesi vardır ve gülüşünde hep bir acılık bulunur. Acımasızdır, insanları soyup çıplak bırakır, donlarını bile alır. Aksöğüt'te akla hayale gelmez işkenceler ve hakaretler yaptığı söylenir. Memed'e alaycı yaklaşır ("it oğlu itin elbisesi sana yakıştı"). Durdu'nun gözü kara, ölümü arıyor gibi kavga ettiğini Memed söyler. Açıklıkta savaşmayı tercih eden, zıpır bir karakterdir. Kerimoğlu'nun evinde para ve altınları zorla alır. Memed ve Cabbar ile çatışmalara katılır.
- **Recep Çavuş:** Jandarmadır. Bir çatışmada boynundan yaralanmıştır. Yarası ölümcüldür. Cabbar'ı över ve kendi adamlarına onu gözden ırak etmemelerini söyler. Memed ve Cabbar tarafından çatışma alanından uzaklaştırılır. Memed'e teslim olmayı önerir, umut kalmadığını ya ölüm ya teslim olduğunu söyler. Yarası sıcaktır, acıdan yüzünü buruşturur. Kerimoğlu'nun evinde yarası sarılır. Topal Ali'ye Memed'e yardım etmesini vasiyet eder. Çukurova ile özdeşleştirilir ("Çukurova demek, Recep Çavuş demektir"). Memed ve Cabbar tarafından gömülür. "Garip Çavuş" olarak anılır.
- **Iraz:** Hatçe ile birlikte cezaevinde/nezarethanede kalan, sonra mağarada saklanan kadındır. Oğlu Rıza tarlasını sürer. Başka bir oğlu vurulmuştur. Memed'e ait ne varsa küçüklüğünden beri bilir. Hatçe ile birlikte gece gündüz çorap örür, kazandıklarını Memed için biriktirir. Memed'in sıkıntı çekmeyeceğini söyler. Hapishanenin verdiği tek tayınla geçinirler. Hapishanede Hatçe'nin sevincini paylaşır. Çiçeklidesi dağında ayakları şiştiği için Memed ve Hatçe ile birlikte kalır. Mağarada Memed ile kalırken zayıflamış ve kararmıştır. Hatçe doğum yaparken onu teskin etmeye çalışır. Oğlu vurulan kadın olarak bilinir. Çukurova'yı özler, anlatırken gözleri yaşarır. Memed tarafından nişancılık eğitimi alır ve çok iyi bir nişancı olur. Hatçe doğum yaparken Memed tüfeği düşünce o alır ve ateş etmeye devam eder. Bebeği temizler ve tuzlar. En namli eşkiyadan daha atik, nişancı ve yürekli; tek başına günlerce jandarmaları oyalayabilir. Yüzbaşı Faruk tarafından küçümsenir ("bir tek kaçın! Üstelik de çocuk!").
- **Asım Çavuş (Gedikli Asım Çavuş):** Jandarma komutanıdır. Memed'in peşindedir. Çatışmalar sırasında Memed'e teslim olması için bağıırır. Memed tarafından ilk başta vurulmaz. Memed'in onu öldürebileceğini anlar ve İnce Memed'in kim olduğunu merak eder. Durdu ve Cabbar'ın tekrar ateş açmasını anlayamaz. Hatçe'nin mağarada doğumu sırasında dışarıda beklemekte ve teslim olması için seslenmektedir. Bir hafta,

bir ay bekleyeceğini, kurşunları bitince teslim olacağını söyler. Memed'e yaptıklarının boşuna olduğunu, af çıkacağını ve teslim olmasını söyler.

- **Kerimoğlu:** Memed'e ve yaralı arkadaşlarına (Cabbar, Horalı, Recep Çavuş) sığınak sağlayan cömert ve koruyucu bir kişidir. Evinde kimseye kötülük gelmeyeceğini garanti eder. Yaraları ustaca sarar. Tuhaf, çocuk gibi bir hali vardır, soru sorarken utanır, kızarır, ezilip büzülür. Kendi yaptığı şifalı otlarla merhem ve yakı verir. Memed'e mermi, ekmek, para gibi ihtiyaçlarını ulaştırarak destek olur. Vayvay köyünden gelen paranın Memed'e ulaşmasını sağlar. Koca Osman ile birlikte bir şeyi dört gözle beklemektedir. Durdu tarafından parası ve kadınlarının altını alınmıştır.
- **Koca Osman:** Memed'e sevgi ve saygıyla yaklaşan, onu "şahin" diye çağıran yaşlı bir adamdır. Memed'e inanmadığını söyler, çok etkilendiği bellidir. Memed'in fiziksel değişimini fark eder. Af haberini kendisinin ulaştıracağını söyler. Memed için tarla satın almış ve ev yapmaktadır. Ali Saip Bey'in yalan söylemediğini, ona güvenileceğini belirtir. Kerimoğlu ile birlikte bir şeyi dört gözle bekler. Memed köye geldiğinde kalabalığı yarararak ona sarılır.
- **İsmail emmi:** Değirmen işleten, yaşlı, uncu bir adamdır. Memed'in sesini tanır ve kapıyı açar. Memed'in dağların en namlı eşkıyası olacağını tahmin eder. Jandarmaları evinde saklar ama Memed'e de yardım eder. Memed'in "gavur dinliyi" (Abdi Ağa'yı) öldürememesinden ve köyleri kurtaramamasından dolayı hayal kırıklığı ifade eder.

Adı geçen diğer karakterler arasında Dursun (Çukurova'yı anlatan), Cennet (Döne'nin komşusu?), Rıza (Iraz'ın oğlu, çift süren), Güdükoğlu (Durdu'nun emrinde görünen), Kara Mustan (Memed'in köyünden iyi nişancı bir jandarma), Onbaşı (Asım Çavuş ile tartışan), Yörük Beyi (Durdu'ya silah hediye eden), Yüzbaşı Faruk (Memed'in başındaki jandarma yüzbaşısı), Kara İbrahim (takipçi), Sefil Ali'nin dayısının çobanı (Memed'e haber getiren), Durmuş Ali (köy ileri geleni, evi Memed'in toplandığı yer), Kel Mıstık (köylü), Ali Saip Bey (yüksek dereceli yetkili?), Bayram (beklenen biri), Tefvik (kahveci), Hüseyin Ağa (Aktozlu'dan, sığınılan akraba) ve Abdi Ağa'nın yeğeni (Hatçe'nin nişanlısı) bulunmaktadır.